

DIREKTÁŘ
ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ PROVINCIE
LITURGIE HODIN

ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCIE
PRAHA 2013

ČESKÁ DOMINIKÁNSKÁ PROVINCE

DEKRET

č.j. 30 / 2013

Slavné a společné slavení liturgie je podle vůle svatého Dominika jeden z hlavních úkolů našeho povolání. Slavení liturgie je také středem a srdcem celého našeho života, jehož jednotnost má své kořeny především v liturgii.¹

Už od počátku záleželo našemu řádu na uspořádání života modlitby a liturgie. Veden touhou dát našim komunitám jednotnou liturgii, pověřil magistr řádu bl. Humbert z Romansu skupinu bratří, aby připravila vzorové liturgické knihy. Ty pak svou autoritou roku 1256 vydal jako „Prototyp“, který je od té doby stále platným zdrojem dominikánské liturgické tradice.² Na jeho základě a v jeho duchu se utvářely i pozdější liturgické předpisy našeho řádu.

Liturgická komise naší provincie pečlivě prozkoumala dostupné zdroje týkající se slavení liturgie hodin v našem řádu a připravila Direktář České dominikánské provincie. Tímto dekretem vyhláší jeho platnost a nařizují,³ aby se liturgie hodin ve všech komunitách naší provincie slavila v souladu s ustanoveními, která jsou v něm obsažena, a to od prvních nešpor slavnosti svatého otce Dominika 8. srpna 2013.

Zavedením slavení liturgie hodin podle tohoto direktáře se nepochybně upevní jednota komunit v naší provincii a prohloubí se jejich řádová identita.

Dáno v Praze, v konventu sv. Jiljí opata, v den svátku Přenesení ostatků svatého otce Dominika, 24. května 2013.

Fr. Benedikt Mohelník OP
provinciál

1 Srov. LCO 57.

2 Srov. Vincent de Couesnongle OP, Vyhlášující list Propria OP ze dne 15. srpna 1983, č. 1.

3 Viz LCO 278, 3°.

DIREKTÁŘ ČESKÉ DOMINIKÁNSKÉ PROVINCE

LITURGIE HODIN

Všeobecné pokyny

1. Slavení liturgie hodin se řídí Všeobecnými pokyny k liturgii hodin⁴ a řádovými zvyklostmi.
2. Níže uvedené řádové zvyklosti vychází z rubrik současného dominikánského *propria*.⁵ V duchu kontinuity liturgie jsou dále upřesněny podle rubrik dominikánského ritu, zejména *Cæremoniale O.P.*⁶ a nařízení pozdějších generálních kapitul.

Uspořádání chóru a rozmístění bratří

3. Chórové lavice mají být uspořádány do dvou chórů tak, aby během liturgie hodin bratří nebyli obráceni k oltáři, ale k sobě navzájem.⁷ Toto uspořádání naznačuje přítomnost Krista v modlící se církvi (Mt 18,20) a je to krásný symbol kontemplativního života a eschatologického rozměru komunity.⁸
4. Rozmístění bratří i hostů v chóru je úkolem kantora. Může podle potřeby přemísťovat bratry mezi chóry tak, aby oba byly vyrovnány co do zpěvu, při zachování pořadí podle precedence v rámci každého chóru.⁹
5. Základní rozmístění bratří:¹⁰
 - a) Pravý chór: (magistr řádu), převor, bratří podle precedence, hosté;
 - b) Levý chór: (provinciál), podpřevor, bratří podle precedence, hosté.

Dále se vyhradí místo pro kantora (pravý chór) a sukcentora (levý chór).¹¹ Pokud se to zdá být vhodné, je možné vyhradit místa i pro versikuláře a lektora-

4 Všeobecné pokyny k liturgii hodin (IGLH), in: *Liturgie hodin, vydání pro potřebu dominikánského řádu*, Karmelitánské nakladatelství, Praha, 2000-2003, I. díl, str. 17 a násl.

5 *Indicationes quædam pro celebrationibus liturgicis in Ordine Prædicatorum*, in: *Liturgia honorarum, Proprium officiorum O. P.* (LHOP), ed. de Couesnongle, Řím, 1982, str. LXXV a násl.

6 *Cæremoniale iuxta ritum S. O. P.* (CæJ), ed. Jandel, Řím, 1869.

7 Srov. CæJ, č. 469-477.

8 Srov. Humbertus a Romanis, *Opera de vita regulari*, ed. J.J. Berthier, vol. II, Řím, 1889, str. 84.

9 Srov. CæJ 885-6.

10 CæJ 636.

11 CæJ 884.

ry, aby mohli snáze vycházet z chóru. Účastní-li se officia významný host, uvede jej kantor na čestné místo.¹²

6. Na hlavní hodinky (ranní chvály, nešpory, vigilie) se zapálí svíce na oltáři, ve velikonoční době také paškál.¹³

Officia v chóru

7. Rozdělení officí v chóru je úkolem kantora. Uspořádají se následujícím způsobem:¹⁴

8. Představený (*v jeho nepřítomnosti hebdomadář*):¹⁵

- a) dává znamení na začátek officia a po čteních,¹⁶
- b) žehná při laudách a nešporách,
- c) modlí se *De profundis*,¹⁷
- d) o slavnostech a velikonočním triduu předsedá liturgii hodin.¹⁸

9. Hebdomadář (*střídají se všichni bratři kněží*):¹⁹

- a) začíná officium úvodním veršem,
- b) uvádí prosby a začíná/pronáší intence,
- c) začíná modlitbu *Otče náš*,
- d) pronáší závěrečnou modlitbu,
- e) pronáší modlitby při průvodu se *Salve*,
- f) žehná u stolu, etc.

10. Kantor (*pravý chór*) a sukcentor (*levý chór*) – *stálá officia*:²⁰

- a) začíná zpěv hymnu,

12 Srov. CaĕJ 885.

13 Srov. *Indicationes quadam*, č. 29.

14 Srov. *Indicationes quadam*, č. 22-27; CaĕJ 859-1102.

15 V pořadí: (magistr řádu), provinciál, převor, podpřevor, vikář.

16 Srov. CaĕJ 1097 a násl. Ačkoli podle Jandela by měl znamení dávat provinciál, jeví se vhodnější ponechat to místnímu představenému.

17 Srov. CaĕJ 1101.

18 Srov. CaĕJ 861 a násl.

19 Předsedat veřejnému slavení liturgie hodin přísluší knězi popř. jáhnu, pouze v jejich nepřítomnosti laikovi, srov. IGLH 254, 256, 258. V dominikánské tradici byli hebdomadáři jen bratři kněží profesové, ne však jáhni, srov. CaĕJ 863.

20 Dle potřeby kantor i sukcentor přechází do druhého chóru, zastupují je či jim vypomáhají cantores auxiliarii (stálí nebo ad hoc), složitější nápěvy pak zpívají jako schola ve čtyřech (srov. CaĕJ 884, 891 aj.). Zdá-li se to vhodnější, nesvěřují se kantorům další officia v chóru (lektor ...), aby jeden bratr nedělal všechno.

- b) začíná zpěv/recitaci žalmů a kantik včetně příslušné antifony,²¹
- c) zpívá responsorium, užívá-li se složitý nápěv (*resp. proluxa*),
- d) začíná zpěv dalších antifon (*Salve, ...*).

11. Versikuláři (*střídají se všichni bratři, při menším počtu bratří jejich úkoly převezmou kantor a sukcentor*):²²

- a) recitují invitorium včetně antifony,
- b) recitují/zpívají responsoria,
- c) 1. versikulář říká verš před čteními v modlitbě se čtením a po krátkém čtení modlitby uprostřed dne,
- d) nesou svíce při průvodu se *Salve* a zpívají verše po antifonách,
- e) zpívají loretánské litanie a *Inviolata*.²³

12. Lektorů (*střídají se všichni bratři*):

- a) čtou krátká i dlouhá čtení v oficiu,
- b) čtou nekrolog a zahajují četbu u stolu.

13. Pravý a levý chór se střídají ve funkci prvního chóru. První chór je ten, který začíná oficiem (je v něm hebdomadář); kantor prvního chóru²⁴ začíná hymnus, první žalm a evangelijní kantikum včetně antifon.

14. O slavnostech a během velikonočního tridua oficiu předsedá představený v pravém chóru. O těchto dnech je pravý chór první, i když příslušný týden připadá na levý chór.²⁵

Způsob pronášení jednotlivých částí officia²⁶

Hymnus

15. Hymnus začíná kantor. Pronáší se zpravidla na dva chóry. Začíná jej kantor, první chór se k němu připojí po prvním verši.²⁷

16. Pokud se hymnus zpívá na složitější nápěv, může jej zpívat kantor či dva kantorů uprostřed chóru střídavě se všemi bratry najednou.

21 Viz níže způsob inchoace.

22 V porovnání s CæJ je zde sloučeno oficiem versikulářů a ceroferářů.

23 Zpěvem litaní mohou být pověřeni i jiní bratři, pokud versikuláři toho nejsou schopni.

24 Resp. sukcentor, jedná-li se o levý chór – v tomto smyslu je pojem kantor užíván v následujících odstavcích.

25 Srov. CæJ 640.

26 Pronášením se rozumí zpěv či recitace. Co se připojování chóru týče, dle Jandela zmíněné pravidlo platilo pouze pro zpěv: při recitaci se chór přidával až po druhém verši.

27 CæJ 895.

17. Při pronášení hymnu se po každém dvojverší dělá pauza. Strofy na sebe naopak plynule navazují.

Psalmodie

18. Žalmy a kantika se pronášejí na dva chóry. První žalm začíná první chór, druhý žalm druhý chór, atd. Evangelijní kantikum začíná vždy první chór.

19. Po mediaci označené * se dělá pauza; verše na sebe plynule navazují. Po flexe označené † se při recitaci pokračuje bez přerušování, při zpěvu se dělá *pauza media*.

20. Antifonu začíná kantor a všichni se připojí v místě označeném v textu, nebo (není-li vyznačeno) v místě naznačeném kantorem.²⁸ Toto platí pro antifonu před i po žalmu či kantiku.

21. Nato kantor začne první verš žalmu a chór se připojí za *. Inicium se zpívá pouze po antifoně, u kantik *Benedictus* a *Magnificat* na začátku každého verše.

22. Zvláštní případy:

- a) Pokud antifona odpovídá začátku žalmu/kantika, začne kantor rovnou žalm, jako kdyby před ním žádná antifona nebyla. Po žalmu všichni pronášejí antifonu obvyklým způsobem;²⁹
- b) Pokud se pronášejí více žalmů se společnou antifonou (malá hóra, vigilie), postupuje se, jako by se jednalo o jeden dlouhý žalm se *Sláva Otci* uprostřed, tj. střídání chórů pokračuje plynule bez přerušování, nehlédě na 1. a 2. chór. Nezpívají se inicia, druhý a třetí žalm začíná kantor příslušného chóru.³⁰

Verše a responsoria

23. Verše před čteními v hodině četby a po čteních při modlitbě během dne: verš (označeno **V**) pronášejí 1. versikulář ze svého místa, oba chóry odpovídají responsem (označeno **R**).

24. Responsorium v ranních chválách, nešporách a kompletáři: versikuláři uprostřed chóru pronesou responsum, oba chóry je zopakují. Poté versikuláři pronášejí první část verše a *Sláva Otci*, přičemž oba chóry se vždy připojí po *.

28 CæJ 656, 662, 895.

29 V češtině začínáme zpěv žalmu běžným iniciem žalmového nápěvu. V latině kantor začne nápěvem antifony až k dvojčáře, naváže žalmovým nápěvem a skončí mediací. Po * se připojí příslušný chór. Po žalmu se antifona zpívá vlastním nápěvem. Srov. CS 30 a 83.

30 CæJ 651.

25. Responsorium v hodině četby: versikuláři začnou responsum a připojí se oba chóry (obdobně jako u antifony), a to až po verš. První část verše pronášejí versikuláři, po * se připojí oba chóry.³¹

26. V případě složitějších responsorií (*responsoria proluxa*) se postupuje stejným způsobem, pravidlo pro zpěv či recitaci verše se uplatní na všechny verše responsoria.

Gesta a postoje

27. Bratři se oficiálně účastní v řádovém hábitu, hosté v chórovém oděvu. V období od 2. listopadu do Bílé soboty včetně se v chóru nosí kápa, v souladu s místními zvyklostmi.

28. Při příchodu do chóru bratři pokleknou před svatostánkem. Není-li v chóru přítomna Nejsvětější svátost, hluboce se ukloní před oltářem nebo křížem. Při přecházení před svatostánkem během oficiálně se dělá pouze hluboká úklona.³²

29. Hebdomadář se pokřikuje při úvodním verši hory *Bože, shlédni a pomoz*, bratři pak při odpovědi *Pane, pospěš mi pomáhat*. V případě invitoria dělá hebdomadář malý kříž na rtech při verši: *Pane, otevři mé rty*, bratři při odpovědi *A začnu tě chválit*.³³

30. Bratři stojí čelem ke svatostánku (resp. oltáři či kříži) při úvodním verši každé hodinky a při invitoriu.

31. Dále stojí čelem ke svatostánku:

- a) předsedající při závěrečné modlitbě a její konkluzi,
- b) versikulář, pokud pronáší cokoli sám ze svého místa (verš před čteními v hodině četby, po krátkém čtení v malé hoře, apod.).³⁴

32. Chór stojí proti chóru:

- a) při hymnech,
- b) při verši před čteními v hodině četby a po krátkém čtení modlitby během dne,
- c) při responsoriích, která obsahují verš *Sláva Otci*,
- d) při evangelijních kanticích,
- e) při přímluvách a při modlitbě Páně.

31 Srov. CæJ 657 a násl.

32 Srov. CæJ 763, 799-800.

33 CæJ 642.

34 CæJ 664.

33. Během psalmodie chóry střídavě stojí a sedí: po inchoaci prvního žalmu druhý chór usedne, při druhém žalmu zase naopak, atd. Před doxologií oba chóry povstanou.³⁵ Při kompletáři se na celou psalmodii stojí.

34. Čtení pronáší lektor vestoje, a to ze svého místa v chóru, nebo od ambonu, podle místních zvyklostí.

- a) Při modlitbě se čtením, ranních a večerních chválách bratři naslouchají vsedě. Po čtení následuje chvíle ticha, kterou představený zakončí znamením;
- b) Při ostatních hórách během čtení všichni stojí, znamená se po čtení nedává.

35. Pokud po čtení následuje responsorium, které neobsahuje verš *Sláva Otci*, bratři při něm zůstanou sedět.

36. Hluboká úklona³⁶ chór proti chóru se dělá:

- a) při *Sláva Otci* úvodního verše každé hodinky, dále žalmů (včetně invitoria), kantik a responsorií,³⁷
- b) při poslední strofě hymnu, jedná-li se vskutku o doxologii,³⁸
- c) při závěrečné modlitbě a její konkluzi,³⁹
- d) při požehnání na konci ranních chval a nešpor, je-li to zvykem.

37. Úklonu hlavy dělají všichni, kdykoli zazní jména Ježíš, Maria, Dominik; nikoli však při jmenování světce daného dne.

38. Bratři klečí:

- a) při zpytování svědomí v kompletáři,
- b) o postních fériích nebo o kajících dnech při závěrečné modlitbě a její konkluzi, je-li to zvykem.⁴⁰

39. Doprostřed chóru vycházejí, je-li to zvykem:

- a) versikuláři na invitorium a responsoria,
- b) kantoři na *responsoria prolissa*,

35 Srov. CaēJ 652.

36 Hluboká úklona se dělá vždy s nepokrytou hlavou tak, aby se špičky prstů mohly dotknout kolen. Původně se v dominikánském ritu rozlišovala hluboká úklona od úklony *usque ad genua*, toto rozlišení však bylo zrušeno generální kapitulou v Bologni r. 1961 – srov. AGK 1961, č. 155; srov. též *Schema simplificationis caeremoniarum*, in: *Ordinationes vigentes*, Řím, 1963, appendix, č. 5.

37 Narovnáváme se až po *i Duchu svatému*, nikoli již při těchto slovech.

38 Tj. pokud zmiňuje Nejsvětější Trojici, at' už jako celek nebo vyjmenováním všech tří osob.

39 *Indicationes quaedam*, č. 36 d).

40 *Indicationes quaedam*, č. 38, písm. b).

- c) kantor či kantoři, pokud zpívají hymnus či evangelijní kantikum střídavě s oběma chóry.

40. Když versikuláři/kantoři vycházejí doprostřed chóru, pozdraví při příchodu a odchodu svatostánek hlubokou úklonou. Není-li v chóru Nejsvětější svátost, pozdraví oltář či kříž úklonou hlavy.⁴¹ Pokud chór dělal hlubokou úklonou (invitorium, hymnus s pravou doxologií, *Sláva Otcí...*), před návratem do chóru se navzájem hluboce ukloní, jinak dělají navzájem úklonou hlavy.

41. Podobně se zachová i lektor při příchodu a odchodu od ambonu.

42. Při odchodu z chóru bratři pozdraví Nejsvětější svátost, popř. oltář či kříž stejným způsobem jako na začátku, a to buď společně, nebo dvojicích či každý zvlášť. Odchází jednotlivě či společně, podle místního zvyku.

43. Při společném slavení oficia mimo chór se všechny hluboké úklony nahrazují úklonou hlavy.⁴² Bratři sedí během psalmodie, čtení a responsorií; na ostatní části hodinky povstanou, je-li to vzhledem k okolnostem vhodné.

Zpěv

44. Ke slavení liturgie hodin se naléhavě doporučuje zpěv.⁴³ Ke zpěvu jsou svojí vlastní povahou určeny zejména hymny, antifony, žalmy, kantika a responsoria.⁴⁴

45. Není-li možné celé officium zpívat, je vhodné uplatnit zásadu odstupňované slavnostnosti. Přitom je vhodné zdůraznit jak stupeň slavení (neděle, slavnosti a svátky), tak i významnější hodinky (ranní chvály a nešpory).⁴⁵

Obvyklý rozsah zpěvu stanoví konventní kapitula. Úkolem kantora či toho, kdo jej zastupuje, je pak přizpůsobit jej konkrétní situaci (např. omezit rozsah zpěvu při malém počtu přítomných bratří).

46. Při chorálním zpěvu oficia se řídíme Gilletovými *Regulae cantus*.⁴⁶

41 CæJ 751, 800.

42 Srov. CæJ 748.

43 Zpívání posvátného oficia naléhavě doporučuje těm, kteří slaví posvátné officium v chóru nebo společně, protože to více odpovídá povaze této modlitby, je to slavnostnější způsob a také projev hlubšího spojení srdcí při oslavě Boha. (*IGLH, č. 268*).

Zpěv při slavení oficia nelze považovat za nějakou příkrasu, která by přistupovala k modlitbě jakoby zvenčí, ale spíše vyvěrá z hlubin duše, která se modlí a chválí Boha. Tak zpěv plně a zcela dokonale odhaluje společenský charakter křesťanské bohoslužby. (*IGLH, č. 270*).

44 IGLH, č. 269.

45 Srov. LGLH, č. 271-272.

Průvod se Salve

47. Po kompletárii či po nešporách se každý den koná průvod k oltáři Panny Marie. Přitom se zpívá antifona *Salve, Regina* s veršem a orací.

48. V sobotu se po *Salve* zpívají loretánské litanie, na které naváže zpěv *Inviolata*, verš a orace. V době velikonoční se místo *Inviolata* zpívá *Regina caeli*.

49. Následuje průvod se zpěvem k některému dominikánskému světcí, včetně příslušného verše a orace, a to k oltáři příslušného světce či zpět do chóru. Dle zvyklostí provincie se zpívá:

- a) v neděli responsorium *O spem mirum* ke sv. Dominiku,
- b) ve středu antifona *Ave, florum flos* ke sv. Hyacintovi,
- c) ve čtvrtek antifona *Manum suam* ke sv. Zdislavě,
- d) v ostatní dny antifona *O lumen* ke sv. Dominiku.

50. Po průvodu se říká verš *Fidelium anima*.

51. Při průvodu je vhodné užívat svíce, které nesou versikuláři. V tom případě na začátek průvodu vycházejí doprostřed chóru a zůstanou tam i na konec.

52. Během průvodu se zachovávají následující gesta a postoje:

- a) Bratři klečí na začátku antifony *Salve, Regina*⁴⁷ a při slovech *Eia, ergo* až po *ostende* včetně;
- b) Při příchodu a odchodu z chóru bratři pozdraví svatostánek, popř. oltář či kříž hlubokou úklonou, a to po dvojicích. V průvodu se zachovávají velké rozestupy;
- c) Po slovech *Eia, ergo* pokropí hebdomadář bratry svěcenou vodou. Je-li přítomen biskup, podá mu nejprve kropáč se svěcenou vodou. Potom pokropí představeného, dále bratry v pravém chóru od nejstarších podle precedence, poté v levém chóru též od nejstarších a pak přítomný lid. Nakonec se sám přezehná svěcenou vodou;
- d) Chóry vyjma ceroferářů stojí čelem k sobě během antifony *Salve* po *ostende* a na konec průvodu po návratu do chóru. V ostatních případech stojí čelem k oltáři;
- e) Při jménu *Maria* na konci *Salve* se dělá hluboká úklona chór proti chóru, vyjma ceroferářů;⁴⁸
- f) Na verše a orace se versikuláři resp. hebdomadář otáčejí čelem k oltáři;

46 *Regulae cantus ecclesiastici regularis iuxta ritum S. O. P.*, in: *Processionarium iuxta ritum S. O. P.*, ed. Gillet, Řím, 1933, str. 329 a násl.

47 Dle CæJ 1755 všichni kleknou, když se začíná zpívat *Salve*, vyjma kantora a ceroferářů. Po *Salve* se připojí chór a kantor klekne. Po *Regina* všichni vstanou a vyjde průvod.

48 CæJ 760; *Schema simplificationis* 2.

- g) Všichni včetně ceroferářů klečí čelem k oltáři při loretánských litaních a *Inviolata*, včetně verše a modlitby. Při *Regina cali* však všichni stojí.

Zvláštní formy slavení officia

Slavnostní forma

53. O nedělích a slavnostech je vhodné slavit officium slavnostněji než obvykle, zejména při nešporách. Přitom se kromě většího rozsahu zpěvu a volby slavnostnějších nápěvů mohou uplatnit následující prvky:

54. Předsedající oblékne pluviál příslušné barvy.⁴⁹ Zaujme své místo v chóru mezi bratry, ledaže by s ohledem na účast lidu bylo vhodnější, aby zaujal místo v presbytáři na předsednickém sedadle.⁵⁰

55. Okuřování oltáře.⁵¹

- a) Po začátku antifony k *Benedictus/Magnificat* vyjde předsedající do prostřed chóru před oltář a pozdraví jej obvyklým způsobem. Turiferář mu přinese kadidelnici, předsedající naloží kadidlo a požehná je, poté okouří kříž a oltář obvyklým způsobem.⁵²
- b) Poté převezme kadidelnici turiferář. Nejprve okouří předsedajícího, poté kantory, pokud zpívají uprostřed chóru, dále pravý a pak levý chór, vždy od nejstarších. Nakonec okouří přítomný lid, pozdraví svatostánek úklonou a vrátí se do sakristie.
- c) Místo okuřování oltáře je možné zapálit kadidlo uprostřed chóru.⁵³

49 Podle Jandela vždy na *festa duplicia et supra* – srov. CæJ 546, 1106.

50 *Indicationes quadam*, č. 23.

51 Srov. CæJ 958 a násl.; 1106 a násl.

52 Dominikánský způsob okuřování popisuje CæJ takto: Okuřující uchopí kadidelnici pravou rukou poblíž závěsu řetízků, levou rukou drží jejich konec a takto zvedá a spouští kadidelnici. Nekývá zdvihnutou kadidelnicí, ale mírně ji spustí a ihned zase pozdvihne, přičemž nikdy nezvedá ruku nad výši ramen. (CæJ 957).

Okuřování oltáře: po pozdravení oltáře hlubokou úklonou se nejprve třemi (jednoduchými) tahy okouří svatostánek resp. kříž. Poté okouří oltář, přičemž jej obchází směrem doprava, tj. proti směru hodinových ručiček (pro popis okuřování oltáře, spojeného se stěnou viz CæJ 1108). Nakonec oltář políbí a vrátí kadidelnici turiferářovi.

Předsedající a biskup (je-li přítomen) se okuřují třemi tahy, kněží dvěma, bratři a další přítomní jedním tahem. (CæJ 958).

53 *Indicationes quadam*, č. 30.

Vigilie

56. O nedělích a slavnostech je vhodné slavit modlitbu se čtením v předvečer formou vigilie.⁵⁴ Použijí se texty, uvedené v dodatku jednotlivých dílů liturgie hodin a v řádovém propriu.

57. Je vhodné uplatnit následující prvky, které dodají vigilii slavnostní ráz:

- a) předsedající oblékne pluviál,
- b) na evangelium se přinesou svíce, kříž a kadidlo jako při mši svaté,⁵⁵
- c) během hymnu *Te Deum* se okouří oltář a chór výše popsaným způsobem (viz č. 56).

Oficium slavené před vystavenou Nejsvětější svátostí

58. Pokud se officium slaví před vystavenou Nejsvětější svátostí, upraví se postoje a gesta následujícím způsobem:⁵⁶

- a) v případech uvedených pod č. 31-32 se bratři neobrací ke svatostánku, ale k oltáři s vystavenou Nejsvětější svátostí;
- b) během officia bratři po celou dobu stojí, včetně žalmů a čtení,
- c) když bratři vycházejí doprostřed chóru (srov. č. 40), pokleknou při příchodu i odchodu na jedno koleno místo hluboké úklony.

59. Na konci officia se nedává požehnání, ale říká se *Dobrořečme Pánu*. Poté následuje krátká či delší adorace, která se zakončí obvyklým způsobem svátostným požehnáním.⁵⁷

Velikonoční triduum

60. Během velikonočního tridua komunity dle vlastního uvážení buď použijí současnou liturgii hodin, nebo na celé triduum (tj. od Zeleného čtvrtka ráno až po nešpory Bílé soboty včetně) přejdou na dominikánský ritus.

61. Rozsah officia se přitom řídí platným kanonickým právem, tj. bratři jsou v obou případech vázáni modlit se pouze jednu malou hůru. Stejně tak nešpory na Zelený čtvrtek a Velký pátek a kompletář na Bílou sobotu se modlí soukromě jen ti, kdo se nemohli zúčastnit slavení mše svaté, resp. velkopátečních obřadů.

54 Srov. IGLH, č. 70-73.

55 V dominikánském ritu se evangelium při matutinu vyskytovalo jen na Narození a Zjevení Páně (genealogie), ke které se přinášely kříž, svíce a kadidlo jako při mši – srov. CæJ 1354. Tento zpěv evangelia je také jedinou příležitostí, kdy v dominikánské tradici během liturgie hodin koná službu jáhen.

56 Srov. CæJ 802-803.

57 Srov. *Svaté přijímání a úcta eucharistie mimo mši*, č. 97-100.

Společné modlitby před a po oficiu

62. Společné modlitby před a po oficiu se řídí těmito zásadami:

- a) Objektivním kritériem pro společný život modlitby jsou především konstituce. Komunitní pobožnosti by neměly příliš překračovat jejich rámec, ačkoli je tu samozřejmě legitimní prostor pro místní zvyky. Principiálně je žádoucí klást důraz na samotné oficium a nemnožit příliš „doprovodné modlitby“, které by měly zůstat doménou osobní zbožnosti.
- b) Je vhodné zavést tradiční systém dvojího zvonění tam, kde pro to jsou technické podmínky. První zvonění je krátké a vyzývá bratry, aby zanechali svých činností, nezačínali nové a připravili se na oficium. Druhé má být dostatečně dlouhé, aby bratři v klidu stihli dojít i z nejdlejšího místa konventu do kostela. Mezi oběma znameními má být dost času, aby se bratři mohli připravit na oficium. Po druhém zvonění se již nedává znamení: hora začíná ihned po doznění zvonu.
- c) Kde je to zvykem, ať se zachová společná modlitba *O sacrum convivium* před oficiem, vyjma první hodinky dne a kompletáře. *O sacrum convivium* se také vynechává, pokud předchází mše svatá či adorace.
- d) Po každé hůře ať se po propuštění říká verš *Fidelium animæ*, leda že následuje *De profundis*.
- e) Chvályhodným zvykem je modlitba *Anděl Páně*, která by však v souladu s výše uvedenými zásadami neměla být považována za součást či doplněk officia. Vhodné je modlit se jí společně, ale potichu, buď před oficiem (nejlépe během druhého zvonění) nebo po oficiu.
- f) Další společné modlitby (*Sancte Michael*, před a po rozjímání, ...) nemají oporu v řádové tradici. Ať se je bratři modlí soukromě dle vlastního uvážení.

63. *De profundis* se má modlit cestou z chóru do refektáře, a to v křížové chodbě nebo na jiném vhodném místě.